

برنامه‌ی پیشنهادی

بین الملل کمونیست، انتقادی از اصول آن

برنامه‌ی پیشنهادی، یعنی سند اصلی‌ای که می‌باید همه‌ی فعالیت‌های بین‌الملل را در سال‌های آینده سامان دهد، تنها چند هفته پیش از انتشار فراخوان کنگره که چهار سال پس از کنگره‌ی پنجم تشکیل می‌شود- منتشر شده است. اشاره به این که اولین طرح این برنامه‌ی پیشنهادی^۱ حتی پیش از کنگره‌ی پنجم انتشار یافته است نمی‌تواند دیر کرد انتشار آن را توجیه کند، چه اکنون چندین سال از آن زمان گذشته است. ساختار برنامه‌ی پیشنهادی دوم به گونه‌ای همه‌جانبه با طرح نخستین متفاوت است و در واقع کوششی برای جمع‌بندی دگرگونی‌های چند سال اخیر است. کاری شتاب زده و

^۱ - اولین برنامه‌ی پیشنهادی برای کمیترن توسط بوخارین تسلیم چهارمین کنگره شد (نوامبر- دسامبر ۱۹۲۲). طرح‌های دیگری که در آن زمان نیز تسلیم شدند عبارت بودند از: طرح تالهایمر، از جانب حزب کمونیست آلمان، این سند عمدتاً به خاطر حمایت از نظریه انباشت سرمایه داری روزا لوکزامبورگ از سند بوخارین متمایز بود، طرح کاباکتچیف، از سوی حزب کمونیست بلغارستان؛ و یک برنامه‌ی عمل انتقادی از جانب حزب کمونیست ایتالیا. کنگره به گزینش یک برنامه در مجمع عمومی خود رأی مخالف داد و تصمیم گرفته شد که تمام طرح‌های اولیه و اسناد را برای مطالعه و تکمیل به کمیسیون برنامه ارجاع کند، به این امید که کنگره‌ی پنجم بر سر این مسأله به یک تصمیم نهایی خواهد رسید. در کنگره‌ی پنجم (ژوئن ۱۹۲۴)، گزارش برنامه‌ای بوخارین به تصویب رسید. این گزارش مبنی بر این بود که طرح پیشنهادی کمیسیون برنامه پذیرفته شود و این طرح پایه‌ای برای بحث‌های بعدی پیرامون برنامه در احزاب ((بین‌الملل)) باشد. هم چنین کنگره به تشکیل کمیسیونی که مسئول تغییرات نهایی سند بوده و نیز به تشکیل یک کمیسیون دائمی برنامه که وظیفه خواهد داشت که برنامه‌ی پیشنهادی را به اطلاع همه‌گان برساند، رأی داد. کمیسیون اخیر هم چنین وظیفه خواهد داشت که بحث‌های بین‌المللی پیرامون برنامه، جهت گزینش نهایی یک برنامه در کنفرانس آتی را سازمان دهد. در کنگره‌ی ششم (جولای- سپتامبر ۱۹۲۸) کلیه‌ی برنامه‌های پیشنهادی پیشین کلاً ناپدید شده بودند و در عوض یک برنامه‌ی پیشنهادی جدیدی که اساساً توسط بوخارین نگاشته شده بود و به اسم استالین و بوخارین ارائه شده بود، با یک چند تغییرات جزئی، سرانجام توسط کنگره به عنوان برنامه‌ی کمیترن به تصویب رسید. دقیقاً این برنامه‌ی پیشنهادی است که هدف انتقادات تروتسکی است.

نسنجیده تر از این نیست که این طرح - که به گونه ای روشن نشانه های یک کار شتاب زده و حتی سرسری را در خود دارد - بدون هیچ گونه انتقاد مقدماتی جدی و علمی در مطبوعات، و بدون یک بحث گسترده در همه ی احزاب کمینترن (بین الملل کمونیست) - در کنگره ی ششم پذیرفته شود.

در مدت چند روزی که میان دریافت برنامه ی پیشنهادی و فرستادن این نامه در اختیار ما بود، تنها می توانستیم در باره ی یک چند از حیاتی ترین مسائلی که باید در این برنامه بررسی شوند، تأمل کنیم.

به دلایل کمبود وقت ناچار شدیم از بررسی برخی از مهم ترین مسائلی که در این طرح به آن ها اشاره رفته است - مسائلی که شاید امروزه چندان مهم نباشند ولی احتمالاً فردا دارای اهمیت استثنائی خواهند شد - چشم پوشی کنیم.

این به هیچ رو بدان معنی نیست که انتقاد از آن ها در مقایسه با بخش هائی از طرح که نوشته ی حاضر به آن ها ویژگی یافته است، ضرورت کمتری دارند.

هم چنین باید بیافزائیم که در شرایطی مجبور به کار در زمینه ی طرح جدید هستیم که دسترسی به اخبار لازم برایمان ناممکن است. بسنده است که یادآوری کنیم که حتی توانا به بدست آوردن اولین طرح برنامه نبودیم و از این رو در بررسی آن و نیز در دو سه مورد دیگر مجبور شدیم به حافظه تکیه کنیم. نیازی به یادآوری نیست که همه نقل قول ها از منابع اصلی بوده و به دقت مطابقت شده اند.

۱۲ ژوئیه ۱۹۲۸

مترجم : هوشنگ سپهر (م. آگاه)